

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára	
Egész évre	8 kor
Fél évre	4 .
Negyed évre	2 .
Egyes szám ára 20 fillér	

Felolvas szerkesztő, lapkiadó és kiadó:

BALKÁNYI ERNŐ.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Fő-utca 4.

Hirdetések díjszabás szerint.

Kéziratok nem adának vissza

Gyermekeink jövője.

Vége felé közelg a vakáció, iskolába fognak jarni ismét a fiúk s a lányok, hogy megtanulják a tudnivalókat, melyekkel, ha majdan felnőnek, meg kell keresniök a kenyérüket.

Természetes, hogy az iskoláév elején dupla gondja van a szülőknek a gyermekeivel s a fölött töpreng, hogy milyen pályára szánja — ha szegényebb a szülő s ilyen a legtöbb — hogy honnan teremtse elő a költséget gyermeke tovább tanítására. Manapság a gyermek pályájának megválasztása tekintetében sokkal nehezebb a szülő helyzete, mint azelőtt volt. Még csak tíz esztendő előtt is nem volt meg ez a tulzofultság a kenyér kereső pályának, s bármilyen szakmát tanult is a gyermek, a szülő tudta, hogy meg fog tudni élni belőle, mert úgy az ipari, kereskedelmi, mint az értelmiségi pályának szükség volt új erőkre. Ma már egészen más a helyzet. Az új erők esztendőről-esztendőre nagyobbodó számul mennek a kenyérkereső pálya minden ágára s a gondos szülő most már csak azok közül választazon, melyek kevésbé vannak elárasztva és tulzofultva.

Az utóbbi esztendőben folyton az a panasz hangzott fel, hogy nagyon sokan szerzik meg az iskolai képeisést és az értelmiségi pályákat választják. S azt a tanácsot adták a szülőknek, hogy ne taníttassák

a fiukat, hanem adjanak ínsnak vagy képeztessek ki ipari szakiskolákban.

Pedig e sorok írója számot vetven a mai gazdasági helyzettel csak azt tanácsolhatja a szülőknek, hogy jól vizsgálják meg, melyik iparágat sajátították el gyermekeikkel. Mert a tulzofultság nemcsak az értelmiségi pályán konstatafflató, hanem a kereskedelemben is. Például kétszer is meggondolnám, hogy a fiamat kőművesnek vagy építőmesternek adjam. Ebben az iparban olyan óriási a pangás, hogy még a kőműves munkás is csak nagynehézen tud munkát kapni. A végzett és kész ífjús építőmesterek nagyrésze pedig mint rajzóltatók az építészeti irodákban. Ugyan így vagyunk a nyomdász ipparal is. Budapestben állandóan ezernél több faczer szedő sétálgat s a szedők egyesülete nem régiben vörös plakátokon óva intette a szülőket, hogy ne adják gyermekeiket szedőmunkának, mert a szedősegédek nagyrésze már ma is kolduz proletár. S így van ez sok más iparággal is.

Tehát nem áll az a telet, hogy minden poklokban keresztül iparosnak kell nevelni a gyermeket, mert ezáltal a jövője, a kenyere meg nincsen biztosítva. Hanem igenis számít kell vetni a helyzettel, különösen a ífjús viszonyokkal s fontolóra venni, melyik iparágat lehet meg legjobban boldogulni városokban vagy a megyében. A pályaválasztást abból kell megítélni, amit szemünkkel látunk, amit közvetlen tapasztalunk,

mert igazság az, hogy nagyjában mindenütt egyformák a megélhetési viszonyok. Arra fordítsa hát figyelmét a szülő, hogy melyik iparág bír el újabb művelőket.

Akkor pedig tovább taníttatják gyermekeiket, azokat ne csábítsa olyan nagyon a diploma. Igaz, az oklevél szép dolog, a doktor cím sem megvetendő, de manapság hányan vannak már, kik a diplomáikkal is nyomorognak? Ezek a diplomás proletárok rendszerint túl vannak már a harminczon, midőn az oklevelet megkapták, tehát túl vannak életük feletlen. S ez a fel élte folytonos küzdelem, szülőközlök közt mulik el; elmúlt az ífjúság anélkül, hogy rózsjaya, tavaszja lett volna. S az igazi küzdelem a kenyérért a legtöbb szegény tanult embernek csak a diploma megszerzése után kezdődik! Hat érdemes ezért tanulni, küzdeni? Ha ezek az urak valami jó mesterséget tanultak volna, vagy valami biztos, bár szerény hivatalt vállaltak volna a matúra után, mennyivel boldogabbak lennének.

Jól gondolják meg tehát a szülők, milyen pályára szánják a gyermekeiket. A pályaválasztásnál épen úgy szamba kell venni az illető kereseti ág jövedelmesezőgét és biztonságát, mint a gyermek hajlamát. A szülő, aki nem számol a tényezőkkel jövő nem tehető mulasztást követ el.

TÁRCSA.

Kifosztva.

Elszállt az élet údvé,
Elszállt a szereltem.
S utána nem maradt más,
Csak néma gyótrelem.
Kifosztott haz a szívem
Úres, sivát hideg.
Az ilyen gyzásos hajlék
Nem kell már senkinek
S nem lesz lakója többé,
Ne is legyen soha.
Bolyongjak egymagamban
Csej nélkül, tetova! . . .

J. . . . .

A szürke ember.

Dobált, ezáltal a sors szeszélye,
Az élet rosszul hánt velem.
Mégcsalt nek mind a tárgyak, álmok,
Mégcsalt az első szereltem.

Igy lett belőlem szürke ember.
Józan, rideg mindennapi.
Csak mélyen, mélyen a szivemben
Maradt a multból valami.

Valami halvány fényugarka,
Meregő, méla hangulat,
Mely hebe-hoba felderíti
Magános éjszakáimat.

Ilyenkor lángra gyul a lelkem
És újra álmodok
A diesőgről, szerelemről . . .
Míg újra összerokszok.

Ilyen az elsőjűd hajból
Kiálló árboz a vízen,
Ilyen a neszű eszűl fénye
Ködlös, bus őszű ejjelen.

E hangulat is mind ritkább lesz.
Haj! napról-napra feledik!
Ősz szal se lesz tán meg hajamban
S én már egész öreg leszek.

SZOMBATOS ELEMÉR.

Gyermek az anyjáért.

Az „Alsó-Lendvai Híradó” eredeti tarozaja

Jánika tízeves lúcska. Vezna, törékeny a teste, szünte bajosan öregemberes a járása, mintha súlyok húznák a lábát. Verszegény, hamuszürke az ajkaja, sápadt az arcza, de a szemében mindig ertheletlenül, és koránál éjzen meg nem főnlő lelki világja való tán van. Most jár a gimnázium első osztályába egy vidéki kis városban. Meg

egy évvel azelőtt a fávárosban élt, tehát bizonyos „tekintély” az osztálytársai előtt, aki ottundatiml is meghajolnak a szelebb latorú nagyvárosi gyermek előtt.

Jánika edes anyja Habas Jánosné, egy közepes rangu miniszteri tisztviselő felesége. Elvált a férjétől, akitől havonta megkapja az ellátásra való penzt. Formás, viruló, harmincz év körűl asszony, akitől azt szokták a férfiak mondani, hogy csinos. de ezzel többet szesznek, mintha szesznek mondták volna. Szoknyahós férje mellett volt elég oka arra, hogy megudorodjék a fáváros sok személytől, mikor valodórt indított elenne, kis fia beteges állapota is arra készítette, hogy vidéki városokban telepedjek le.

Itt természetesen, nem tudták a „szereprívó” asszonyok megbeszélani neki, hogy meleg a szemé nézése, hogy aranyos a teste, hogy a ruháiból díszkét és mégis megkapja a megelenezt. A kisvárosi hölgyekben tehát nem tombolt iránta a jóindulat.

Annál inkább a vasalt arcza, hajú és ruhájú urakban.

Mikor megszimtatották, hogy elvált asszony, ez azonnal úgy alakult ki a lelkükben, hogy hisz csak elvált asszony, aki éhes vagy urak előtt valami középfaj az asszony és az öveggy asszony között. Ennek a diszertimenes gondolkodásnak pedig az egyik legfenyegetőbb pontja, hogy az ilyen „hisz csak” elvált asszonynak nem nagy közeztatás egy kis keresetnek próbálni.

Válóságokkal rekordot értek el az ismeretes

Mezőgazdasági cseléd jutalmazása.

Múlt hó 27-én Bellanéz az ottani uradalom Kottler Márton nevű cselédje, aki már 32 év óta hűen szolgálja konyeráját, a földművelésügyi miniszternek által 100 kor. jutalmot és egy dísz-órként lett kintvitte.

E szép jutalmáról a következő tudósítást nyertük: A tünemény előtt tizen zászlókkal díszített menyegző előtt szép színpad körömszeg gyűlt össze. 1212 orokor megjelent Nagymélt. gróf Zichy Ágoston családijánál, továbbá Székely Endre f. f. főszolgabíró, Erőss Nándor máty. a megyei gazdasági káldítója, Hájos Mihály a megyei gazdasági egyesület képviselője és Bellanéz és vide kiemeltigantagja java részre.

Székely Endre jara főszolgabíró megnyitván az ünnepejt, szép szavakkal idövizölte az össze gyűlt községet, kifejtve egyúttal az ünnepejt célját. Erre Fusz Nándor a következő innépi beszédet tartotta, melynek vezegyvel a megjutalmazandókat általa a díszöketve és jutalmat.

Tisztelet Polgártársak!

Mióta a szent írás szavai szerint a paradicsomkert kapu az első ember pár mögött bezárult, a munka lett az emberiség osztályrésze: Arzad verekedések fogod konyerod megkeresni! A mindenháttá kiferészteszhen boldoságodban eme szavakra irányt az az emberiség továbbra sorának, eme cím feltartásának, de további fejlődésnek egyedül eszköz a munkában adván neki.

Igy közzé az emberiség és ezredet oktat, fejlődést és felvirágzást Isten után egyedül munkájának és bármily különféle az egyes emberek sora, bármily irányban érvényesítse magát az egyes a társadalomban, jó sorsában és boldoságában közt egyedül támasza a munka, vizsgálva ama feladat, hogy által községeknek elegendő lett.

Igy megkövetel a munka az emberi forcenyek közt, így egyéni analízis emberszavainkat regóta tisztán és boldosít tanulmány, amelyet nyilván elismerő közzétesztés is.

Az ilyen kemény munkásságnak nyílt elismerésre számos példája van a múltban is, de míg a múlt századokban főképpen a szellemi munka és az abból eredő vágyakozás részesült a széleskörű közzéadásban, addig az egyszerű munkások lényegesen alacsonyabb jutalmakat kaptak munkájukért, ami természetesen nem volt, — faradóságot kárpótlás egyedül hűen teljesített községeknek tudatában keresték és talált.

A közeli múlt század nagy átalakulási a szabadság és igazságszer nemzetek által vívott — a világot megrendítő harcait az és nemesebb ezeket tuzték az emberiség elé. E törekvésnek a munka is igazságszerű megjelölésben részesült. Az

emberiség mindinkább méltányolni tanulta, hogy ama nagy pérezelet, melyet társadalomnak nevezünk az emberi munkásságának minden erejére szükség és nélkülözhetetlen, hogy minden tisztességes foglalkozás az összesség javára van annak részben előmozdítja.

Valamint a párkányok és erkélyekkel díszített palota felépítésére egy egyszerű, de szilárd munka kell hogy nyújtódjék, így a szellemi munka is a kerges tenyér munkás által teremtett productív alapra támaszkodik. Onnet ösztön ki csodálatos vívmányait, onnet világítja be munkájával a nagy mindenség felé, hogy joglárának bármily irányú hasznos foglalkozása kelto támogatásban részesüljön és érdeme szerint beütsessék.

Vizsont minden egyes polgar, ha eme pályán szorgalmas és kötelesegtudó nem csak magának, de hazájának tesz vele szolgálatot, mert a saját boldogulásának emelésével hazája felvirágzásához hozzájárul, — ami legelső és legszebb hazánál községekünk.

A földművelésügyi miniszter U. ö. exallentáján, kinek általa a müködsöt mind újabb társadalmi szerencsének van, e tények fölmozgató méltányolva a maga részéről is buzditani óhajta szeretett hazánk polgárait, hogy fokozott erővel polgári községeknek megfelelő izegyezzenek. Legközelebbi intézkedése folytán ma oly szerencsések vagyunk, hogy az ó növeben egy ideáló egyszerű munkás embernek hű szolgálatának elismerésül egy dísz-órként 100 kor. jutalmat átadtunk.

A fűszár ut. O molossága a jutalom átadásával engem megbízni melatoltat. A midna e meghibásodott örmélt szívről eleget beszék, félkörön Önöket tisztelt polgártársaim, hogy a mai ünnepeken lelkesülve fokozott merlemben izegyezzenek szeretett hazánknak szorgalmas és munkás polgárai lenni, hogy hű módon egyesült erővel, kikki a legjobbat adva, szeretett hazánk és saját munkájának boldogulásának működjünk.

A fűszár ut. Kottler Márton, aki melonak találatot a mai kitüntetésre, legyön ez a mai nap feltehetően, hirdesse mind-nél, hogy a beütsétes munka szép hazánknak elismerése talat, mutatja büszkén a mai napny örkévet, melyet saját érvényének tisztességes munkás életnek köszönhet, de ne felejtse el soha, hogy erre módot és alkalmat konyerója Zichy Ágoston gróf U. exallentáján adott, kinek atyai gondoskodása mely igaz vallásossága és lángoló hazaszereteléből átsz-

gázolt munkás élete mint egy ragyogó vezéres-lig áll. Dúák felé!

Fogadjátok it a jutalmat azon szívből eredő jó kívánsággal, hogy meg számos even át jó egészséggel benne örömet találjon.

Hájos Mihály a gazdasági egyesület nevében lendületes szavakkal kiemelte a gazdasági munka fontos-ságát és örömeinek adott kifejezést, hogy a magus kormány új hatáshatón buzditja és támogatja a földművelő osztály munkássát.

Ezután Kottler Péter bellanéz plébános vend nyelven felmossa az elhangzott beszédekét és kiemelte az ünnepe fontos-ságát, mire Székely Endre jara főszolgabíró az összes résztvevőknek köszönetet mondva, az ünnepejt bezárta.

Az ünnepejt után a szereplő urak Nagymélt. Zichy Ágoston vendégszerető házában eddore hivatalosan voltak.

HIREK.

— **Ügyési áthelyezés.** A m. kir. igazságügyi-miniszter Dr. Rezler Kornel brassói kir. alügyeji a zalagereszezi kir. ügyészséget áthelyezte.

— **Ejegyzés.** Baksay Kálmán székesfehérvári rendőrigazgató és tart. hadnagy ügyevezető kedvet és jóindulattal Laszlo felsőháztól föld birtokos és népe Kisbánya Sényi Áglója hájos leányát Alice-t.

— **Allami iskolák Zalában.** Az 1902. és 1903-iki iskolai évben 126-ral szaporított hazánkban az all. iskolák száma. Ebből Zala-érak öt. Nevezetes Drava Szent-Mihály, Orochovica és Vullaria, Podvez, Gakortanya és Turischa iskoláit állomástják. Az iskolák nagy részét nemzetiségi vidékek kapják. — Hat az also-lendvai iskola mikor lesz államosítva?

— **Keeskemethy Feritfaluban.** 1902. augusztus 7-én délután két also-lendvai polgar kiselölt a szomszéd községekbe tartozó kerítési esrdárok, ahol nagyszerű kirántott eskirt és kifutó part lehet kapni. A esrdárok egy idegen urak találtak;

a polgarok egyike nagyon vizsgálta az idegent, s vegre is azt süttötte ki, hogy az idegen nagyon hasonlít az ország-szerle körözött Keeskemethy sik-készítő személyisérséhez, s így az illető eskadagyan a híres sik-készítő, — ezen véleményt társával közölve, az idegennek beszállított közzék, s midán az illető az megmondta, hova fektetvén megdöbben felük, az előbbi polgar a mellésközömbre ment, levelet írt az also-lendvai esendőrösvezetőknek s felvitatta, hogy siessen ki Feritfaluba, mert itt van a sik-készítő büntetle miatt körözött Keeskemethy, most könnyen elfoghatják, természetesen edt mind a esrdának megkerdesése s tudta és híre nélkül lettek. Ezután a megye bérre nagyközt itak s előre örültek annak a 2000 korutalmat, amely a Keeskemethy elfogója részére jutalmul lett ki-

részalozkodás, legelő és nem lehező urak ebben, hogy hányféle kellékkel és idegenekkel azokkal rosszból ertti a szántmát, mint én. És ... és ...

— No? — Azoknak meg sem szól a tanár ur. — Habosne megösmögatta a fiucska szöke fejét: — Nem szabad így beszélni, a tanár urak igazságosak, — mondta szerénylányon, de ezerte a kis fiú igazságot, mert nap-nap után pontosan felmondottat vide minden lezékelt.

Rövidesen azzal a hírelj föl Janika hazá: — Pal tanár ur azt mondja, hogy majd ú ma beszél vele, anyuskáim, hogy végé szigoruaiban, mert különben meg kell buknom.

— O magá beszél velő? — Igen, hogy majd eljön hozzád.

A nőn végigromogtolt az idegenekés hideg-ség. Miert nem értesül át hivatalosan az a Pal tanár ur, ha gyenge tanuló a fia. Minnek ehöz látogatsz. És egy zsibbadás a vele a lelke ...

Harmadnapra behallított hozzája egy szepep megfeszült, kínosan fejeit ruhájú ur, Pal tanár. Az asszony minden erejét összehozta, hogy hideg elözökonyeséget lefélegyerezze a mosolygva vá-gaközöt tekintetét.

— A kis fiám már elmondta, hogy tanár urnak panaszra van róla, — szölt. — És ösziinten mondra engem ez meglep.

— Hogy-hogy? — hangzott az öskekés kérdés.

— Mert ellenörözött minden írásbeli felad-tát és felmondja mindig a lezékelt.

Minden átmenet nélkül tömpává lett a ferik-nak a szája majdné a sötétgőz.

— Ne, hisz nem tudom meg a baj ...

A szoba egyik sarkában kigyulladt egy szem-pár. A kis fiú.

Az asszony akaratlanul is kiegyenesedett: — Akkor igazán nem ertem ...

Üdörítón sörvágó vonás ütött a kis ferik arzára; a legnagyobb készséggel elváltálám, hogy magam okkissám Jonikát Erti, asszonyom; magam, De ...

— De? — Alkán az ego szemérmében egyezsere villám-láni kezdett. Odapattant a kis fiú Pal elé: — A tanár ur engem tanított akar?

— Igen, fiucsám, — szölt amag meglepet-len a reesegőn hideg hangtól.

A vézna kis testecske szempillantás alatt koresuva, lerfűszá esmekedett.

— Ithon akar tanítani? Ithon? ... Mi sze-gyének vagyunk erre.

Pal az anyja felé fordult: — Hát, asszonyom, itt tövédes van ...

A kis fiú ajkáról, mint az ostorszápa, hullt a szó:

— Én ... én ... köszönöm a tanár ur jó-ságát, de ha nem tudom a szántmát ... akkor bukta-ssom meg inkább ... Bukta-ssom meg ... engem itthon ne tanítson.

És habosne beszólkta kis fia szemérel a köny-nyet, boldogan, az anyja izzó szeretével.

FAY NÁNDOR,

tüze. Már este volt, mire a csendőrség megérkezett, az idegen barát levén, már ágyba is fektették. A csendőrök jövetelét feltűnt az esádnak, s megérte, hogy már járathat vannak, azok minden hímezés-hámzás nélkül kijelentették, hogy azt az idegent akarják letartoztatni, aki nála van dekjent szállva van, mert az nem más, mint az országzárte között Keeskemethy sikádján. — „Uram!” — valaszoja a csendőrség, — „ez az idegen egy pestnejeves falusi tanító, regi ismerősöm; a szomszéd völgyfalvi hegyen van, egy kis szőlőbirtoka, azért jött fel, hogy azt vatainek eladja, mert neki nagy terhele esik ezen csekely kis szőlőbirtokot olyan nagyra kezelni”. Mután a csendőrség becsületesen és szabályosan megvizsgálta, és megérte nem is kulottatott el, a két polgár pedig szöngyeredve hosszú orral kilugrott haza Also-Lendvára.

— **Belefullat a Zabába.** Felner Zeigmond zalaezgerségi iparos falat neje, szombaton delutan furdóni ment a Kis malomhoz. A magas vizállással nem tördöve, beszórt a mely vizbe s ott vagy megakadt egy czipoloven, vagy göröcsit kapott és ott lette halálát.

— **Bur harcosz Muraszombathban.** Melnier Aragon technikat végzett francia francia ket es fel evvel szölytt indult nékkel kétszázötvendel magaval a franciozszölytö. Aveszen vándorolt, hogy részt vegyen a burok díszes szaladságharczában. Vörö ontotta a neki idegen nép szabadságharcában. 19 ütöközben vett részt, öt, köztük két súlyos sebet kapott a titáni küzdelemben, s most mint menekült, pénz nélkül, könyörödmányokat gyűjtve gyalogol a tengerpartot s Fiumében száll hajóra, amely elviszi rég nem látott hazájába. Azon 2500 induttak közül, akik Aveszen városból leve együttlé fordultak, ma már csak nyolczan vannak életben. Melnier 3 napig szölydekölt. Muraszombathban maradt s ezen idő alatt könyörödmányokat gyűjt.

— **Horváth Lajosné övönö.** A „Csipkés”-hez ezimzett vendéglo kerti helyszölyben vasárnap. 1902. évi augusztus hó 10-én óvodavizsgát tart, mely 4 órákor veszi kezdetét. Vizsga után táncszesz.

— **Vasuti előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelmiügyi miniszter Györffy János megküszintésére a dunántúli h. e. vasutak Budapesttól Söjtör, Pusztaszentlászló, Bánokszentgyörgy, Borsfa, Tolmács, Becz, Letenyec, Egyeduta, Törszederház; esztelg Borsfa, Becsehely, Törszentmaron, Törszederház irányában a es, ör kir. szab. deli vaspályatársaság Muraközszarut alkotmässig vezetödo gömözödo ny. e. vasutalonnra, az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

— **Kereskedelmi alkalmazatok.** Nyargaszan f. évi Szent István napján tartandó IV-ik országos kongresszusának előkészítésére végtelen a nyargaszan kereskedő ifjak egyteléne választmányja június 27-én Zerkowitz Emelinek, a kereskedelmi alkalmazatok országos egyesülete elnökének részvelete mellett ülést tartott, amelyen a kongresszus napirendjét megállapították. Az ismerkedési esztély augusztus 19-én tartják a Polgári Egytelér kerti helyszölyben; a gyüles 20-án a é. 9 órákor lesz; a közzölyüest delben két órára feltekerészt a szatán folytatást. A u. 6 óráig; este bankett lesz. Masnap tartásán kirándulást rendeznek a Balatonra.

— **Időli a gyölyteremben.** Ez a bájós apróság, mely egészen beileneke valami francia hóhozabta, egy közik, leginkább látogatott balatonon furdóhó ifjú nékkel egy olvaskon. A gyölyteremben egy csinos fiatal nyekkesé zongorazott, affele szabadon beszélő jucker-asszony, aki sokkal rosszabbnak tünteti fel magát, mint amilyen. A háta mögött egy fiatal ur lapozta a kötik s kettőjükön kívül — furdóhelyen mindenki alszik obedüközni — senki sem volt a teremben. A fiatal ur, nem hiába, hogy tulajsgos volt a kísertes, a kótalapozás közben a kelletlen közelebb halott önyásgázhoz s megakarta eskölni a bluzból kivillando fehér vállát. De nem igen mehetett tovább a kísértészönel, mert a szép asszony önyi tisztességes pofont adott neki, hogy rögtön elment a kedve a kaland folytatásáról. Az affér itt is le lett volna fejezve, ha a legközelebbi szombaton vendég a ferje meg nem erkezik a furdóba. A vendég a törzszán a házaspár egyet, rászölyt az fiatal urra, hogy megérthető a gavallér zavara, amikor a csemegénel az asszony hirtelen így szólt:

— Na tudja, ilyenkor te so lehet hinni magádól, hogy olyan öröken terpenatunomus is tud lenni. A minap, amikor a vállamat öny szemleltem megakarta eskölni, egészen megörömlentem, úgy forgatta a szemet.

Az ifju ur majd, hogy le nem ájult a szölyről, a ferje pedig, aki open egy darabka sajtot vágott magának, nyugodtan ezt mondta:

— Igaz ez?
— Igaz, valaszozt a fiatal ember sapadán, miközben kisste remegve falálott a helyéről. Es ha ugy térszik, hal keszszeggel rendöközsedre állók —

— Már mint hogy megakarsz vérekedni velözt? szöli a ferje mosolygova. Vedd tudomásul kedves barátom, hogy én is szölyen megakarsz eskölni a feleségemnek, ha veletlenül nem vönek a ferje. Ezzel csak azt bizonyított, hogy jó az izléssed. Ne lovagasskodj hát, hanem köcsözis velem.

— Összölytök a poharakat es ezzel az ugy el volt itözt.

— **Paiczi árk.** Buza I. rend 16 K. II rendü 15 K. Rozs 13 K. Zab 15 K. Kukorica 12.40 K. 100 kilonként.

— **Fogvasztó:** „Peknester ur tegnap a kenyerememak sületlen, hanem öny savanyu volt, hogy nem lehetett megenni”.

— **Peknester:** „Hohohó! ezután kettö vegelem, talán a másik jó lesz!”

Közgazdaság.

Egy új buzabetegség az alföldön.

Alig múlt el esztendő, hogy egy egy újabb csapás ne erje a gazdálközöszöget. Avagy ösmertese volt-e ezölt 20—25 évvel a hesszeni legel, a szöly-, a burgonya peronoszporája, a sertes vesz s a többi eszamalhatatlanul sok kártövo, a melyekkel szembeni alkál vagy eppezzesé nem tud a gazda megküszödni. Mindezekhez az idén meg egy eszalközösi a buza törzszölyben, a mely az alföldön nagy terjedésen, de különösen Halmözevaszrhely vidéken először lepett fel az idén s helyenként már igen jelentöese — 20% ünyö meo kár okozott. Ez azonban csak feltelesenek első evelen van így, ha nem teszünk elöme semmit, evöl evre fokozódni fog, s beállhat az az időpont, hogy a buzatermelés lehetetlenne válik.

Hogyan lehet felismerni a buza törzszölybetegsözt.

A törzszölyben alkál megtamadott buzababban azt mészörelt nevezé — semmi változást sem vesznék észre, közelebbre nevezé azonban azt tapasztaljuk, hogy az előbbi sűrű állásu buzafejek megrikültek, a minék hi kútajuk az ökat azt fogjuk tapasztalni, hogy a buza egy része övöse kiszáradt a földön fekszik. Tehát a veszönek nem egész tömege dölt meg hanem a meg fenálló kalasok közül egyes szálak, később vagy nagyobb mennyiségben, erre is arra is lehallottak a földre. Ezen lehallott szálakat megvizsgálva, azökat kövöztelöten a föld felölt — elrohadtá találjuk. Ez az idén okozott kár vidékenek 5—20% között ingadozik, a kár azonban roppant nagy területen mutatkozott, jöreszt az egész alföldre kiterjedöge, de igen sok helyt nem vettek észre, mert a betegesözt meg nem ösmertik.

A törzszölyben ökal.

Miként a nyelv is mutatja, közvöletlen ok egy gombafelöge, melyek telit spórái is vannak, s így képesek ártelölni, hogy a kövökeözö evelen annál nagyobb erövelöje képes fel; ez ideig leginkább csak önyan területeken észlelték, ahol gyakran szölytak buzát buza után, vagy egyáltalán buzafelölt buzafele után vetni, a hol a talaj humuszban gazdag, de a buzafelölt folytonos: termeseis kövökeztelöten ösványi tápsölyben — nevezetesen pedig foszforban szölyen.

Bizonyítja ezt az a körölmény, hogy az idén is csak az alföldön jömett fel, a hol tulajgöveleg a talaj humuszban talányiro gazdag, a hol helyes váltogazdasögt nem igen üznek, ahol buza után buza, avagy roz, árpa, zab nagyon is gyakran kövökezik, a hol csak ögyöfdotai állatözölyzást ösmertek, s ebből is csak igen keves jut a talajnak, s a hol a felsörolt ökok miatt a talaj ösványi alkotó részöben ugyancsak ölszegenyedött.

A törzszölyben elöni védekezés.

Tekintettel arra a körölményre, hogy a törzszölyben telit spórái is vannak, melyek a betegesözt a kövökeözö eröve ártvizik, azökon a vidékeken a melyöken már feltepett legelősi teendö a gombák megsemmisítésöbe. Állás az esztelen, ha az illető területre ökvöztelöten tavaszi gombafelölt akaránk vetni, úgy a megsemmisítésnek csak egy módja van, a talaj lepereszöde. Ha azonban kapás alá kerül, úgy a pernoszög elmaradhat, mert a kapás növényöken egy sem talál a gomba alkalmas medünetül a tovább fejlődésre. Második feladat önyan váltogazdasögt berendezni a melyben gombafelölt csak minden harmadik evelen kerül, a kövökeözö evelöken pedig vagy kapás, vagy takarmány növény termesztönek. Harmadik feladat pedig önyan módosít traktázni, hogy a talaj ösványi talajlányai ne apadjanak, hanem öllönözöge szaporodjanak. Ezt leginkább úgy erhetjük el, ha az istálló trágyát nem kövöztelöten a buza, hanem az ölvötenöveve alá adjuk, pl. a zabösbölyökön vagy a csalánale alá, a melyek legalkalmasabb ölvötenöveve a búzának, a buza alá pedig kövöztelöten ösványi trágyát pl. szölyfoszforát adunk minálul nemcsak a talaj ösványi alkotó részözt gazdagítjuk, de jobb termeszö is györszölyök eröst erünk el, a melyek — különösen a ún. forró egytelükön alatt — nagyon is figyelemre méltó körölmények.

Ha így járunk el önyes miert tartanánk a buza törzszölyben betegesözt, a kártelözt evelölen el lehetünk kesztöve, hogy a területet azonnal-évre növekedni fog.

CSARNOK

KANDIKÓ

— történeti beszöly a Vend—Avar korból. —

Írta: egyházhaszabúki Dervarics Kálmán.

(Folytatás).

A két nap meg csak alk özönle szölyvel tizlángu sugáralt, midön az örvök Megoravát a vesztölyhe álljaltan megkeröztök; ezen vesztölyhe a vend fejedölmén szölybötölöti kölet fele egy órai távoiságra volt, s az nem volt egybe, mint egy hal meter magas kerek domb, melyöket tejeje tömés eszesében vögdöztök.

Ezen dombot minden oldalról nagy örvök könyözte, hagyomány szerint azon domb ugyánvan volt, amelyen ma (1900. év közepe) a turisethal káthol, egyház áll, eszték egy dombot építettek, azon dombot leteliteték s szölyesre huzták, hogy a terjedöese egytelüknek elög helye legyen; az ökkort nagy erönek esekely nyoma is meg van még a mai napon is fennálló növökedölen, amely az egytelöti tanögyözö ezer lépésnyre nyugat fele látható.

A vesztölyhe tejejen mintegy két meter hosszú, örvs tügyfalú vekonyu taragot, szölyral s kösra kört, s kövökek szölyardan a földre erösített karr, vagyis helyesében mondta: tejeles nyars állt, ezt ismet gerendákbal durván öszötkelték, de könyöven szölyeszedhető állvány vette körül, amelyen három höher állt s vária a kivegdözött.

Mögere meztelöbetesözt csupán egy, durva vasöbölle kesztölt jögt takarta, amely nyakölten ferdöezt art, festöcsök tömb részö azonban meztelöten volt, haja fölöszöletlen s öszökeszölyva jölyt fejezö, — amint a domb álljaltá art, s felsömellet fölpsölyaltott, s a helyes karr a domb tejejen felálta láttá, eszté teszt remegelt, arca s egész lönyöe annyira ölváztöztök, hogy alk lehetett resz ismerni, amira egészen besövelt volt, szömei pedig vadul forogtak fekete-kökes karikával övöztök, mely örsököben megkezdöste két hanggal jelezte. A vesztöly egy kúrtos felment az állványra s egy mala busz dal: jüt kártejöge, ez volt a leleklarhang, amely Mögere közeli hadkösdait jelözte.

Amint a kúrtos az állványról leszállt, Megarét két ör azonnal a dombra vonszolta, s a höherök segítségével felteleték az állványra s a höherök nyomban megkezdökök boraszözt munkájukat, vagyis Mögérát gyorsan felemelték s a helyes karr föle tartották, ezután az egyik höher amik

tüze. Már este volt, mire a csendőség megkezdett, az idegen fíradt levet, már ágyba is fektették. A csendőrkök jövelele fellélt az eszárnak, s megkezdte, hogy már járathatunk, azok minden hűmezes-hámós nélkül kijelenté, hogy az idegen akarják letartoztatni, aki nála vendégek szállva van, mert az nem mas, mint az országzárte között Keeskemethy síkszázza. — „Uram!” — válaszolta a csendős — „ez az idegen egy pestneigé falusi tanító, régi ismerősöm; a szomszéd völgyfalvi hegyen van egy kis szőlőbirtoka, azért jött le, hogy azt valakinek eladja, mert neki nagy terheze esik ezen csekély kis szőlőbirtok olyan messzire közelel.” Míután a csendős becsületes — és szaválható — ember, a csendősé nem is kutatót volt, a két polgar pedig szegényedve hosszú orral kullogott hazáa Also-Lendvára.

— **Belefutás a Zabala.** Fellner Zsigmond zalaezgerségi iparos fiatal neje, szombaton déltan fúrdni ment a Kis malomhoz. A magas vizállással nem tördve, beusszott a mely vizbe s ott vagy megakadt egy cölöpben. Vagy göröcsit kapott és ott lette halálát.

— **Bur harcosz Muraszombathban.** Melnier Agoston tehnikát végzett fiatal francia ket es felvett egy ott indult utazás költségeit, hogy a francziszorvást Avesnes városból, hogy részt vegyen a burók díszes szabadságharczában. Vért ontotta a nekik idegen nép szabadságharcz. 19 útközben vett részt, öt, köztük két súlyos sebet kapott a titáni küzdelemben, s most mint menekült, pénz nélkül, könyörödmányokat gyűjtve gyalogol a tengerpartig s Fiumében száll hajóra, amely előzött még nem látott hazájába. Azon 2500 francia közül, akik Avesnes városból vele együtt indultak, már csak néhány van megmaradt. Melnier 3 napig szándékozik Muraszombathban maradni s ezen idő alatt könyörödmányokat gyűjt.

— **Horváth Lajosné övönő.** A „Gispók”-hez emizmett vendéglő kerthelyiségben vasárnap, 1902. évi augusztus hó 10-én óvodavizsgát tart, mely 4 órákor veszi kezdetét. Vizsga után tanecz lesz.

— **Vasuti előmunkálati engedély megköszönés.** A kereskedelmiügyi miniszter Győrly bányabizottságának a munkáihoz a 4. vasutakat Buda-Álomsáthi Söjtör, Pusztaszentiván, Bánokszentgyörgy, Borsfa, Tolmács, Bezec, Letyeny, Egyeduta, Tótszerdahely; esetleg Borsfa, Becsehely, Tótszentmarján, Tótszerdahely irányban a é. s. k. kir. szab. deli vaspályatársaság Murakeresztúr állomásig vezetendő gőzmozdonyú h. é. vasutáira, az előmunkálati engedélyt egy évre megköszönésben.

— **Kereskedelmi alkalmazzatok.** Nyarganisán F. évi Szent István napján tartandó IV-ik országos kongresszusának előkészítése végett a nyarganisai kereskedő ifjak egytelken választmányja június 27-én Zerkowitz Emlékek, a kereskedelmi alkalmazzatok országos egyesülete elnökének részvelele mellett ülést tartott, amelyen a kongresszus napirendjét megállapították. Az ismerkedési estélyt augusztus 19-én tartják a Polgári Egylet kerthelyiségben; a gyules 20-án é. v. 9 órákor lesz; a közgyűlést delben két órára fellegűszek s azután folytatják a 6 óráig este hánzós lesz. Masnap társas kirándulás rendeznek a Balatonra.

— **Idilli egytelkenben.** Ezt a bájós apróságot, mely egészen beileneke valami francia bő hordozható, egy közeli, leginkább látogatott halász faluból ifja nekünk egyik olvasónk. A gyötelkenben egy csinos fiatal menyecske zongorázott, afféle szabadon beszélő jukker-asszony, aki sokkal rosszabbnak tünött fel magat, mint amilyen a háza mögött egy fiatal úr kopozta a kótát s kovály fejezve, ha a legközelebbi szomszédoknál a ferde meg nem érkezik fúrdóba. A vendéglő teránál a házaspár együtt vacsorázott a fiatal úrral s elképzelhető a gavallér zavara, amikor a csemegénél az asszony hirtelen így szólott:

— Na tudja, ilyenkor el se lehet hinni magáról, hogy olyan örülni temperamentumosa is tud lenni. A minap, amikor a vállamat oly szemtellenül megakarta csókolni, egészen megreménytem, úgy forgatta a szemét.

Az ifjú ur majd, hogy le nem állt a szekérről, a ferje pedig, aki epen egy darabka sajtot vágott magának, nyugodtan ezt mondta:

— Igaz ez?
— Igen, valóságot a fiatal ember sapadán, miközben reményeg föléllt a helyéről. Es ha úgy tetszik, hat keszszeggel rendelkezesedre állók...

— Mar mint hogy megakarsz veredéki mind ved? szót a ferje mosolygva. Vedd tudomásul kedves barátom, hogy én is szivesen megakarnám csókolni a feleségemet, ha veletlenül nem volnék a ferje. Ezzel csak azt bizonyított, hogy jó az izlésség. Ne fogvisszajöjjél hát, hanem közelemben velem.

— Összeültök a poharakat és ezzel az ügy el volt intve.

— **Paiczi árak.** Buza I. K. R. 16. K. II. rendű 15 K. Rozs 13 K. Zab 15 K. Rendkívül 12.40K. 100 kilónként.

Fogyasztó: „Pékmester ur tegnap a kenyerre nemcsak sültelen, hanem úgy savanyt volt, hogy nem lehetett megenni!”

Pékmester: „Hehehe! ezután kettőt vegyen, talán a másik jó lesz!”

Közgazdaság.

Egy új buzabetegség az alföldön.

Alig múltuk el estezőt, hogy egy-egy újabb csapás ne érje a gazdaközönséget. Avagy ösmeretes volt-e ezelőtt 20—25 évvel a hessenzen legy, a szőlő-, a burgonya peronosporája, a sertés vesz s a többi esziamalhatatlannal sok kártevő, a melyekkel szemben áll vagy epenszegen nem tud a gazda megküzdéni. Míndezekhez az idén meg egy esztendőre a buza torzsgombája, a mely az alföldön nagy területre, de különösen Hódmezővársáhrly vidékén előszar leptett fel az idén s helyenként már igen jelentőse — 20%-ig meió kár okozott. Ez azonban csak feltelesenek első ebeben van így. Ha nem tesznék ellene semmit, erővel erve fokozódni fog, s beállhat az az időpont, hogy a buzatermesz lehetetlenne válk.

Hogyan lehet felsírnari a buza torzsgombabetegséget.

A torzsgombák által megtámadott buzabúzában azt messzire nézve — semmi változást sem vesznék észre, közelelebről nézve azonban azt tapasztaljuk, hogy az előbb sűrű állású buzafejek megrikáltak, a minék ha kátutjak az okat azt fogják tapasztalni, hogy a buza egy része össze van kuszáltna a földön fekszik. Tehát a vesznek nem egész tömege tölt meg hanem a meg fenálló kalászok közül egyes szálak, kisebb vagy nagyobb mennyiségben, erre is arra is lehaladtak a földre. Eznek lehalott szálakat megvágva, azokat közvetlenül a föld felett — elrohadtva találjuk. Ez az idén okozott kár vidékenként 5—20%-ig között ingadozik, a kár azonban roppant nagy területen mutatkozott, jöveszt az egész alföldre kiterjedőleg, de igen sok helyt nem vettek észre, mert a betegeség meg nem ösmérik.

A torzsgomba okai.

Miként a név is mutatja, közvetlen ok egy gombaféleség, melynek telé spórái is vannak, s így képesek áttelelni, hogy a következő ebeben annál nagyobb erélytelé legyen fel; ez ideig gyakran csak olyan területeken észlelték, ahol gyakran szokatlan buzát buza után, vagy egyáltalán buzafelét buzafelét után vetni, a hol a talaj humuszban gazdag, de a buzafelét folytonos: természetes következtelen ásványi tápsókban — nevezetesen pedig foszforsavban szegény.

Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy az idén is csak az alföldön létezt fel, a hol talajvesztég a talaj humuszban túlbővele gazdag, a hol helyeken változgatkoz meg igen iznek, ahol buza után buza, vagy roz, arpa, zab nagyon is gyakran következtek, a hol csak egyoldalt állatortozást ösmérenk, s ebből is csak igen keves jut a talajnak, s a hol a felsorolt okok miatt a talaj ásványi alkotó részekben ugyancsak elszegényed.

A torzsgomba elleni védekezés.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a torzsgombának telé spórái is vannak, melyek a betegeség a következő ebebe átvészik, azokon a vidékeken a melyeken már fellepött legelőse teendő a gombák megsemmisítése. Míután az esetben, ha az ifió területre ökvétlenül tavaszgi gabonafelét akárnak vetni, úgy a megsemmisítésnek csak egy módja van, a tartó leperlesése. Ha azonban kapás alá kerül, úgy a perelszög elmaradhat, mert a kapás növényekben úgy sem talál a gomba alkalmas műndiott a tovább fejlődésre. Második feladat olyan változgatkozót berendezni a melyben gabonafelét csak miután határidék ebeben kerül, a közbeeső ebeben pedig vagy kapás, vagy takarmány növény telemlétték. Harmadik feladat pedig olyan módon trágazni, hogy a talaj ásványi tápláló anyagai ne apadjanak, hanem ellenkezőleg szaporodjanak. Ezt leginkább úgy érhetjük el, ha az istálló trágyát nem közvetlenül a buza, hanem az előveteménye alá adjuk pl. a zabosbúzáknak vagy a csalánale alá, a melyek legalkalmasabb előveteménye a bazának, a buza alá pedig közvetlen ásványi trágyát pl. szuperfoszfátot adunk miután nemcsak a talaj ásványi alkotó részét gazdagítjuk, de jobb termést és györszűbb erést érünk el, a melyek — különösen a mi forró eghajlatunk alatt — nagyon is figyelemre méltó körülmények.

Ha így járunk el mines miért tartanunk a buza torzsgomba betegeségtől, ellenkezőleg azonban el lehetünk keszűve, hogy a kártétel ebeben-erőre növekedni fog.

CSARNOK

KANDIKÓ

— történelmi beszélt a Vond—Avar korból. —

Írta: egyházhasbúkká Dorvarics Kálmán.

(Folytatás).

A két nap meg csak alig özönle szűfellyel tüzdárag sugáralt, midőn az orók Megervai a vesztőllyé aljában megkerékelt; ezen vesztőllyé a vönd fejedelmek székszlóvályi kelet fele egy órai távolagságra volt, s az nem volt egyéb, mint egy hat meter magas kerek domb, melynek teleje tömpe eszében végződött. Ezen dombot minden oldalról nagy órok környelzte, hagyomány szerint azon domb argyan volt, amelyen ma 1900. év közepén a türmeisai káthol, egyház áll, esakhogy midőn ezt építettek, azon dombot letérítették s szleszre huzták, hogy a terjedelmes egyháznak elég helye legyen; az akkori nagy erődnek esekely nyoma is meg van még a mai napon is fennálló növekedésben, amely az egyházihi mintegy ezer lepusztásra nyugat fele látható.

A vesztőllyé telején mintegy két meter hosszúságú, erős tügyfalú vékonyra taragott, zírral síkora kőre, s kövekkel szilárdan a földre örösített kőre, vagyis helyesbelen mondra: tegyes nyárs-áll, ezt ismet gerendákkal durván öszetakolt, de könnyen széleszedhető állvány vette körül, amelyen három hóher állt s a várt a kivegződött.

Megera meztelien eszél csupán egy, durva szőnyeg keszűlt ing takarta, amely nyakától terjedt art, testének többi része azonban meztelen volt, haja fésűtelennel s öszenkeszálva nyálra feljehez, — amint a domb aljába ért, s felszemele felposztaltot, s a hegyes kőre a domb telején felalítva látta, egész teste remegelt, arca s egész lönye annyira elváltozott, hogy alig lehetett nére ismerni, arra egészen beesselt volt, szeméi pedig vadul forgattak fekete-kökes karikával övezett mély ártyúkban.

A kivegzés megkezdését két hanggal jeleztek, vagyis egy kúrto felment az állványra s egy melá bus dalli fűrtartóhoz, ez volt a leikhang, amely Megera közeli hadkioslat jelezte.

Amint a kúrto az állványról leszállt, Megera ket ör azonnal a dombra vonzolta, s a hóherök segítségével fellettek az állványra s a hóherök segítségével megkezdtek borászni munkájukat, vagyis Megera közöl fogalomtelék s a hegyes kőre fölé tartották, ezután az egyik hóher annak

